

Instytut Pamięci Narodowej - Kielce

<https://kielce.ipn.gov.pl/kie/aktualnosci/248136,gdy-nad-glowami-swiszcza-kule-mlodzi-ludzie-mierzyli-sie-z-poezja-i-proza-okresu.html>
26.09.2026, 01:54

„...gdy nad głowami świszczą kule...” – młodzi ludzie mierzyli się z poezją i prozą okresu II wojny światowej

62 osoby wzięły udział w siódmej edycji wojewódzkiego konkursu recytatorskiego „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Wydarzenie miało na celu m.in. uczczenie Dnia Podziemnego Państwa Polskiego, święta narodowego obchodzonego 27 września.

25.09.2026

[II Wojna Światowa](#)

Konkurs został zaplanowany na dwa dni. W czwartek (24 września) na scenie Centrum Edukacyjnego IPN „Przystanek Historia” w Kielcach zaprezentowało się 38 osób. Byli to uczniowie klas siódmych i ósmych ze szkół podstawowych.

Każdy musiał przygotować po dwa teksty: poezję i prozę, dotyczące II wojny światowej, a następnie je zinterpretować na scenie.

- Zadanie, z którym przyjdzie zmierzyć się dzisiaj uczestnikom konkursu, miało także na celu zachęcić ich do szerszego zapoznania z literaturą poświęconą II wojnie światowej i utrwalanie pamięci o wydarzeniach z historii Polski w tym okresie – mówiła, otwierając wydarzenie, Edyta Kreżołek, kierownik Referatu Edukacji Narodowej Delegatury IPN w Kielcach. – Zdajemy sobie sprawę, że postawiliśmy przed wami niełatwe zadanie. Poezja i proza okresu II wojny światowej to literatura ekstremalnych doświadczeń, w której autorzy mierzyli się z totalitaryzmem, Zagładą i rozpadem świata dotychczasowych wartości. Dlatego wszystkim wam życzymy powodzenia!

Prezentacje oceniało trzyosobowe jury w składzie: Joanna Kowalska – zastępca dyrektora Teatru Lalki i Aktora „Kubuś” w Kielcach, red. Aleksandra Gronek-Piotrowska z TVP3 Kielce oraz Dorota Klusek – Delegatura IPN Kielce.

- To była dla nas ogromna przyjemność i zaszczyt móc dziś oglądać was na tej scenie – zwróciła się do uczestników Joanna Kowalska. – To był trudny konkurs, bo musieliście odwołać się do poezji, ale też do prozy. Waszym niebywałym atutem jest młodość oraz to, że wychodząc na scenę, prezentujecie to, co macie najpiękniejsze: waszą wrażliwość i talent. Jesteśmy wam bardzo wdzięczni, że sięgacie również po bardzo trudny repertuar. Mówicie o takich doświadczeniach i emocjach, z którymi, mamy nadzieję, nikt z nas nie będzie musiał się mierzyć, ale bardzo ciężko jest młodym ludziom, z ogromną radością życia, wchodzić w takie emocje. Stanęliście na wysokości zadania i dziś każdy z was jest wygrany – podkreśliła.

Jednak, zgodnie z regulaminem konkursu, trzeba było wyłonić zwycięzców. Tak też się stało.

Wyniki:

- I miejsce – Franciszek BĄK, 8 kl., ZPO w Stadnickiej Woli, nauczycielka: Lilianna Saik, utwory: Marian Jonkajtys „Kresowe dzieci”, Dawid Rubinowicz „Pamiętnik”;
- II miejsce – Zuzanna CHATYS, 8 kl., ZPO w Brzegach, nauczycielka: Agata Twardowska, utwory:

Antoni Słonimski „Alarm”, Miron Białoszewski „Pamiętnik z powstania warszawskiego”;

- III miejsce - Damian OSTROWSKI, 7 kl., SP im. św. Huberta w Mstyczowie, nauczycielka: Agnieszka Ślusarek, utwory: Władysław Broniewski „Żołnierz polski”, Hanna Krall „Zdążyć przed Panem Bogiem”.

Wyróżnienia:

- Julia CZYŻ, kl. 8, PSP nr 3 im. płk. Aleksandra Krzyżanowskiego „Wilka” w Busku- Zdroju, nauczycielka:
- Marta Gręda, utwory: K. K. Baczyński „Elegia o chłopcu polskim” Miron Białoszewski „Pamiętnik z powstania warszawskiego”:
- Oliwia ZAKRZEWSKA, . 8 kl., PSP w Obrazowie, nauczycielka: Anna Chuchnowska, utwory: NN „Polska zwycięży”, Miron Białoszewski „Pamiętnik z powstania warszawskiego”.

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszcza kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszcza kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły podstawowe. Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

W piątek (25 września) w szranki stanęło 24 uczniów ze szkół ponadpodstawowych.

Tym razem występy oceniali: Joanna Kowalska – zastępca dyrektora Teatru Lalki i Aktora „Kubuś”

w Kielcach, Andrzej Skorupski – reżyser teatralny, dramaturg, twórca Teatru „Pegaz”, działającego w Kieleckim Centrum Kultury oraz Dorota Klusek – Delegatura IPN Kielce.

- Obrady były bardzo burzliwe, ponieważ poziom uczestników był bardzo wysoki i ciężko było nam wytypować trzy zwycięskie miejsca, dlatego wskazaliśmy dodatkowo aż cztery osoby wyróżnione. Ale pamiętajcie, że nawet jeśli nie znaleźliście się w gronie nagrodzonych czy wyróżnianych, to i tak byliście wspaniali. Nie dajcie sobie odebrać radości z tego, że sprawia wam frajdę występowanie, że cieszy was czytanie poezji i prozy. Pielęgnujcie swoje pasje – zaapelowała do młodych Joanna Kowalska.

Andrzej Skorupski przyznał, że w gronie występujących zauważył kilka aktorskich talentów, także wśród tych, którzy nie znaleźli się wśród laureatów.

- Czasami trudno pokazać swoje możliwości w ciągu tych kilku minut, ale warto próbować. Wielu wybitnych aktorów, aby zrealizować swoje marzenie o scenie, kilka razy próbowało dostać się do szkoły teatralnej. Np. Januszowi Gajosowi udało się to za czwartym razem. Dlatego nie warto się poddawać – zaznaczył.

Zachęcił też młodych artystów, by spróbowali swoich sił w teatrze Pegaz.

Wyniki VII wojewódzkiego konkursu recytatorskiego „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej – szkoły ponadpodstawowe:

- I miejsce – Jowita MAZUREK, 3 kl., I LO im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej, nauczyciel: Iwona Wójcik, repertuar: Józef Ozga-Michalski „Nie mam się bać”, Andrzej Szczypiorski „Początek”;
- II miejsce – Wiktoria KOWALSKA, 3 kl., ZS nr 1 im. ks. Stanisława Konarskiego w Jędrzejowie, nauczyciel: Marta Czerwik, repertuar: K.K. Baczyński „Sny dziecinne pachniały...”, Karolina Lanckorońska „Wspomnienia wojenne”;
- III miejsce – Dominika TOMCZYK, ZSE im. Mikołaja Kopernika w Kielcach, nauczyciel: Dorota Komisarczyk, repertuar: K.K. Baczyński „Niebo złote ci otworzę”, Ishbel Szatrawska „Żywot i śmierć pana Hersha Libkina z Sacramento w stanie Kalifornia”.

Wyróżnienia:

- Lena BERNAT, 1 kl., ZS Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Stąporkowie, nauczyciel: Dorota Kosierkiewicz, repertuar: Barbara Lipińska-Postawa „Inka”, Ida Fink „Zabawa w klucz”;
- Adrian DZIECIUCH, 4 kl., ZS im. Stanisława Staszica w Staszowie, nauczyciel: Zbigniew Świtek, repertuar: Zbigniew Kabata „Wara”, Tadeusz Borowski „Pożegnanie z Marią”;
- Aleksandra GAŁKA, 1 kl. ŻO w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. B. Chrobrego w Chrobrzu, nauczyciel: Małgorzata Sternak, repertuar: K. K. Baczyński „Elegia o chłopcu polskim”, Aleksander Kamiński „Kamienie na szaniec”;
- Krystian TUREK, 4 kl., Powiatowy Zespół Szkół w Chęcinach, nauczyciel: Anna Ulatowska, repertuar: Zuzanna Ginczanka „Maj 1939”, Włodzimierz Odojewski „Zapomniane, nieuśmierzone” (fr. opowiadania „List”).

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

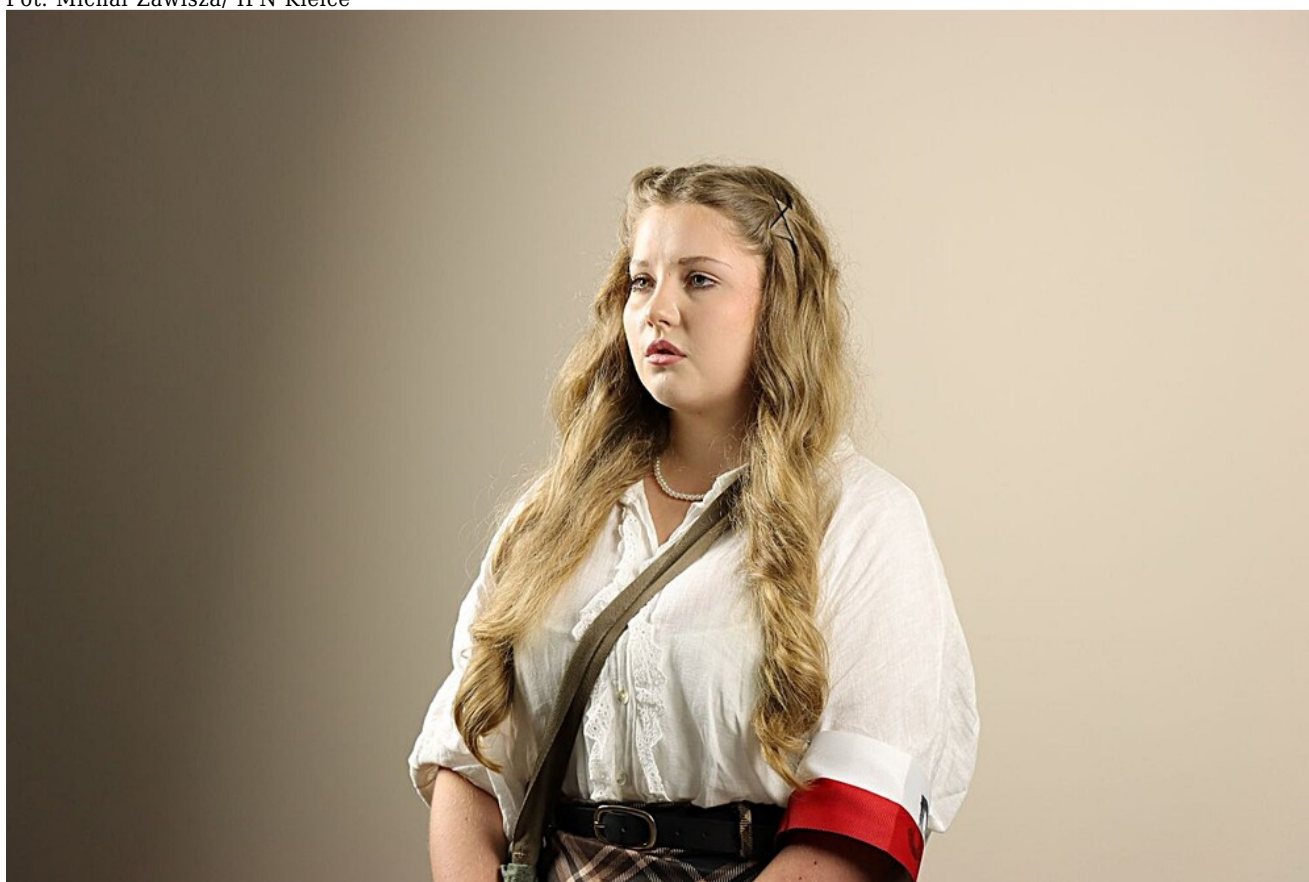
Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Konkurs „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej. Etap – szkoły ponadpodstawowe.
Fot. Michał Zawisza/ IPN Kielce

Gratulujemy wszystkim uczestnikom, a nauczycielom i rodzicom dziękujemy za pomoc w przygotowaniu uczniów.

Honorowy patronat nad wydarzeniem objął Świętokrzyski Kurator Oświaty Piotr Łojek.

Organizator: Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach.

Wojewódzki konkurs recytatorski „...gdy nad głowami świszczą kule...” – poezja i proza okresu II wojny światowej miał na celu m.in. uczczenie Dnia Podziemnego Państwa Polskiego, obchodzonego 27 września.

Polskie Państwo Podziemne

27 września 1939 r. w Warszawie powstała Służba Zwycięstwu Polski, tajna organizacja niepodległościowa, stanowiąca zaczątek Polskiego Państwa Podziemnego.

Polskie Państwo Podziemne było unikatowe w Europie okupowanej przez Niemców z uwagi na rozbudowane struktury, które objęły całe terytorium II Rzeczypospolitej oraz zakres prowadzonych w konspiracji prac.

Polskie Państwo Podziemne nie ograniczało się do bieżącej walki z okupantami – prowadzono także akcję tajnego nauczania na wszystkich szczeblach oświaty, organizowało sądownictwo (zarówno wojskowe, jak i cywilne), działalność propagandową, czy wywiadowczą. Jednocześnie przygotowywano plany powstania powszechnego oraz organizacji życia w okresie powojennym – odbudowy kraju, przejęcia terenów, które (jak przypuszczano) mogą przypaść Polsce oraz

rozwiązania prawne w różnych dziedzinach.

Wyjątkowość polskiej konspiracji wynikała również z innych względów. W porównaniu z konspiracjami wojskowymi innych okupowanych krajów europejskich, Armia Krajowa działała najdłużej i stosowała najbardziej zróżnicowane formy walki. Na zasadzie dobrowolności skupiała przedstawicieli wielu grup społecznych. Na podobnej zasadzie, w działalność podziemnej administracji i parlamentu angażowali się przedstawiciele różnych, wcześniej konkurujących ze sobą, partii politycznych.

Polecamy lekturę artykułów:

- [Jacek Sawicki, „Służba Zwycięstwu Polski”](#)
 - [Piotr Szubarczyk, „Fenomen Państwa Podziemnego”](#)
- [Poprzedni Strona](#)

Kielce

Kielce

II wojna światowa

Konkurs